

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve!
 Egész évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kóriratát visszaküldés
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes név: *Dr. S. J. J.*

NAGYVÁRAD, május 11.

Iparosok nyugdíja

Az iparosok nyugdíjtörvényét már régen sürgetik az iparosok maguk és kell azzal foglalkoznunk mindenféle szempontból a sajtóban is. A kérdés megérleléséhez ebben az ügyben hozzájárulni emberi, polgári és keresztényi kötelesség.

Mert miről van szó?

Arról, hogy iparosaink biztosítsanak rokkantság és baleset alkalmából, valamint munkaképtelenné válva az öregség miatt állandó járadékot élvezzenek, amelyből megélhessenek s tartozásaikat leróhassák.

A mindinkább terjedő elszegényedés ellen való harcnak egy újabb fázisát jelentené ez a törvény. Aldozatot fog ez kívánni nagyon sokat és nagyot minden oldalról, de a hozott áldozat sehol sem hozná úgy meg a maga kamatait, mint ebben az esetben.

Igaz ugyan, hogy ma már, a felvilágosodás terjedésével egyre növekszik azok száma az iparosok közül is, akik magukat különféle egyesületeknél biztosítják. Minden valamire való iparos igyekezik és igyekezzék is magát és családját addig, amíg lehet, biztosítani.

Csak hogy bármily önzellenek legyenek azok a társulatok, nekik, hogy célt

érjenek, saját egyéni hasznukat is kell keresniök.

És hány biztosító egyesület van, mely első sorban csakis erre van tekintettel?

Már pedig nekünk az iparos osztály biztosítása, az ő érdekeinek megóvása a fő, nem pedig a részvényesek osztaléka.

Azután meg ezek a társulatok csak teljesen egészséges embert fogadnak el, ami az ő szempontjukból jogosult. Igen ám, de hány iparos küzdök 60—70 éves koráig, megelőzve a betegségekben és e mellett folytatja napi munkáját is becsületesen. Nekünk, mert hát tetszik tudni, még keresztények vagyunk, ezeket sem szabad az utcára kidobnunk.

A liberalizmus azt cselekedte, hogy a nemzet gerincét, az iparos osztályt kitépte a nagy tőkével való »szabad« versenynek — és meg is ölte ezt az osztályt. Nekünk jutott a feladat szakítani Smith Adám átkos nemzetgazdasági rendszerével és visszatérnünk a politikában is a gyöngék védelmezéséhez.

Nem fér tehát szó ahhoz, hogy az iparos osztály nyugdíjáról kell-e törvényt hozni avagy nem.

Mert ha meg nem csinálja ma a nemzet, megcsinálja holnap a szociáldemokrácia. És jó lesz nagyon megjegyezni, hogy az iparosok ma még nincsenek mind a szociálisták hálójában. Ma még lehet az iparos osztály nagy részét megmenteni a terror alól.

De ha összes iparosaink a nyugdíj révén is alá lesznek rendelve ennek a páribizottsági zsarnokságnak, ha ezzel a törvénnyel is úgy járunk, mint a szocializmust hatalommá tevő betegsegélyző pénztárakkal, akkor nincs mód a nemzetet a rég ígérgetett szocialista menyország örömeitől megmenteni.

Az iparosok nyugdíjtörvényét is úgy kell tehát megcsinálni, hogy az izgatónak ne jusson egy talpalatnyi tér sem az iparos osztály félrevezetésére és terrorizálására.

Hajdan abban a hülye módra sötétnek kikiáltott középkorban, volt érzék sok érzék mindenütt a szegények, árvák és elaggottak védelmezése és gyámolítása iránt. Az iparos céhek eltartották a gyámolításra szorult iparost még ha rászolgált is a nyomoruságra, melybe került. A liberalizmus, mely a társadalmat atomizálta, elválasztotta a gyámolítástól a kar-társakat, hogy külön-külön jobban becsaphassa a »szabaddá« tett polgári osztályt!

Ezért kellett ismét visszatérni bár más formában az egyesülés eszméjéhez. Ezért létesültek a liberalizmus mindmennyi cáfolatai a különféle ipari szak-egyesületek. Sajnos, hogy ezek a szabadkőmives szellem következtében a szociáldemokraták kezébe kerültek és jobb időnkig ott is maradnak. Ámde éppen ezért föltétlenül vigyázni kell arra, hogy

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Minek mondjam . . .

Minek mondjam, bizonykodjam:
 Ugy szerettek, senki jobban? . . .
 Ha mondanám, el sem hinnéd,
 . . . Elmegeyek én messze innét.

Mikor nézlek, tép a bánat,
 Még jobban fáj, ha nem látlak,
 Ugy szeretne elfeledni
 S nem tud szívem, csak epedni.

Elmegeyek, hol nem lát senki
 Sorvadozni, elepedni,
 Oda, hol nem kérdik okát,
 Ha valaki sirva meglát.

Megfogadtam . . .

Megfogadtam: józan utra térek,
 Már ezután más életet élek,

Minden garast félre rakok
 Gyűjtögeket, kuporgatok —
 Felfogadtam: józan utra térek.

Nem tellett egy hét a fogadásba,
 Beteg lettem a sok józanságba;
 Hát azóta újra iszom,
 A mulasztást kipótolom: —
 Nem termettem én a józanságra.

Popity János.

Az ördög.

— Molnár Ferenc darabja. —

A Szigligeti-színház mai bemutatójából közlünk egy jelenetet. Az »ördög« egy kotekedő férfi, a ki beszédében mindig a »fején találja a szöveget«. Az alábbi jelenet egy vacsora után a társaságban folyik le, a hova az ördög a vendégkisasszonyt vezeti.

Elza: Miért hozott ide, azt mondtam, olyan helyre vezessen, ahol négy szem közt beszélhetünk.

Az ördög: Nem telik bele öt perc, négy-szemközt leszünk. Csak meg kell mondani mindenkinek azt, amitől elmegy. Aki ehhez ért, az tudja, mi a magány.

Elza: Miért mond maga mindenkinek kellemtelenségeket?

Az ördög: Ma éjjel itt egy feladatot kell véghez vinnem, és ehhez szükségem van az egyedülletre. Ha már most, ha szellemes vagyok, körülrajong a társaság. Ha hallgatok, hozzám jönnek azok az öreg urak, akiket senki sem haligat végig s nem mennek le a nyakamról. Hát kellemetlen vagyok, mert magam akarok lenni. A malícia a gögös lények rovarpora. Es most bizza rám a takarítást. (A kövér hölgyhöz lép). Ne vegye sértésnek, amit az imént mondtam. Mi itt ma valamennyien elefántok vagyunk.

A kövér: Köszönöm, újból köszönöm.

Az ördög: Ez csak névleg házszenelő estély. Valójában nagy elefánt-estély. Mi ma azért vagyunk itt, hogy ne lássuk, mikor Lászlóné férjhez adja a szemtelen Elzát.

VALÓDI PANAMA-KALAPOK

Ófalf Kálmán
 Finom úri divat üzlete
 NAGYVÁRAD, FÉ-UTCA 43. TELEFON 672.
 Kalapokban Európa legjobb-
 készítményei: SZABOTT ÁRAM
 MELLETT

KIZÁRÓLAG
 SAJÁT KÉSZÍTMÉNYŰ
 URI FEHÉRNEMŰEK

PELIKAN ÉS GYUKITS
 CS.ÉSKIR. UDY.KALAPGYÁROSON
 FÖRÁKTÁRA.

azt az iparos nyugdíjtörvényt a nemzeti kormány úgy csinálja meg, hogy a tisztelt pártvezetőségnek ne legyen alkalma az iparos polgárság nyakába varrni oly terrorizmust, mint amelyek miatt annak idején a céhszervezetek megbuktak.

Ha pedig nem sikerülne kivinni, hogy ez az intézmény országos szervezet gyanánt működjen, akkor azok, akik a keresztény szocializmus élén állanak, igyekezzenek az ország keresztény iparososztályát ez intézmény megvalósítása érdekében felszólítani és szervezni, míg nem késő, míg van iparos, aki nem tagadja meg Istenét és hazáját.

Ha a szociáldemokraták ez intézményre is ráteszik a kezüket, oly zsarnokságot varrnak iparosaink nyakába, amely alól az állam összes ereje is alig lesz elegendő őket felszakadítani.

Azért kell most a tettek korában gyorsan tervezni és gyorsan cselekedni.

Gedeon.

Az a türelem! Protestáns barátaink és atyáink híresek a türelemről. Arról a türelemről, amelyet mindig hangoztatnak, amelyet mindig megkövetelnek s amelyet mással szemben rendszeresen elfelejtenek gyakorolni.

Antal Gábor református szuperintendens igényeli a püspöki címet, igényeli az 1848. XX. alapján a prot. lelkészek állami fizetését, elfogadta a katolikusok által szó nélkül megszavazott hárommillió állami segélyt, de a szegény szerzetesektől megvonná a kenyérra valót.

Az az államségély, amit a képviselőház a szerzetes iskolák részére megszavazott, éppen a mindennapi kenyeret jelenti ez iskolák vezetői részére. Böven kamatozó befektetés, nemzetszertartó működés elismerése. Antal Gábor „püspök” ur ezt is kifogásolta.

Jó lesz ezt feljegyezni s ha alkalomlag a szuperintendens ur megint türelemről talál beszélni, majd eszébe juttathatjuk az esetet s

megkérdezi az ország, hányféle a türelem arra felé?

Kivándorlási törvény Amerikában.

Az Eszaki Amerikai Egyesült Államok ez év február 13-án szentesített egy kivándorlási törvényt, mely igen szigorú korlátokat szab az odaváló bevándorlókra és tetemesen megnehezíti a külföldről való bevándorlást. Az új törvény az 1903. évi törvényben felsoroltakon kívül még a következőket zárja ki:

a) tompaelméjüket (imbesilei) tuberkulózisban szenvedőket s azon személyeket, akik bár nem sorolhatók a kizártak osztályaiba, de a megvizsgáló orvos által oly elméleti vagy testi fogyatkozásban levőknek találtnak, a mely fogyatkozás oly természetű, hogy az illető egyén kereső képességét befolyásolhatja.

b) nemcsak a büntetben és erkölcsi romlottságban feltételező vétségben elmarasztalt (elitelt) egyéneket de azokat is, akik ily büntetett vagy vétség elkövetését beismerik.

c) nemcsak a többnejűket, de azokat is, akik beismerik, hogy a többnejűségben hisznek.

d) a 16-ik életévüket be nem töltött gyermekeket, ha nem szülei kíséretében utaznak. Tilos az Egyesült Államokban idegen nőt prostitúció vagy egyéb erkölcstelen célból bevinni és bárki, aki idegen nőt az említett célból közvetlenül vagy közvetve mégis bevisz, vagy annak bevitelét megkísérli, avagy bárki, aki oly idegen nőt bármilyen házban vagy helyen tart, vagy tartani megkísérli, a beviteltől számított 3 éven belül minden ilyen egyes esetben büntetést követ el és 1—5 évig tartó elzárással és 5000 dollárig terjedő pénzbírsággal büntetendő, azon idegen nő pedig, aki az Egyesült Államokban való megérkezéséről számított 3 éven belül mint egy rossz ház lakója, vagy prostitúciót üzve találtnak, az Egyesült Államokból mint törvényellenesen ott tartózkodó, hazaszállíttatik. Szerződéses munkásoknak az Egyesült Államokba való bevitelét az új törvény vétségnek minősíti s mint olyant bünteti. Az az idegen, aki az Egyesült Államokban közteherré vált vagy aki a törvény ellenére ment be, az új törvény rendelkezése szerint nem két, hanem bejövételének időpontjától számított három éven belül hazájába visszaküldhető.

Az új törvényt minden országgal közölték. A kivándorlóknak a jövőben már ezek figyelembe vételével adnak csak utlevelet.

Az új tanítói állások ügye.

Az iskolaszék a múlt hónapban tartott ülésén határozatilag kimondotta, hogy az újonnan rendszeresített tizenkét új, és elhalálozás folytán megüresedett két, összesen tizennégy tanítói, illetve tanítónői állásra meghirdeti a pályázatot. Fölkérte a gyűlés az elnököt, hogy intézkedjen a pályázati hirdetéseknek minél hamarabb leendő közlése iránt.

Az elnök alig pár napra rá a pályázati hirdetést közzé akarta tenni. Amikor azonban szövegezésre került a sor, akkor megakadt a kerék, amelyet az iskolaszék elnöke forgat. Megakasztották a tanács tagjai.

Az a kérdés merült föl, hogy az újonnan rendszeresített s elhalálozás folytán megüresedett tanítói állások javadalma 1600, vagy 1200 korona legyen? A polgármester rendíthetetlenül híve annak a nézetnek, hogy az új tanítói állások javadalmazása nem lehet kevesebb, mint amennyit a jóváhagyott fizetésrendezés előír, azaz 1600 korona. Indokolja ezt azzal, hogy a tizenkét új állás rendszeresítése sokkal korábbi keletkezésű, mint az a leirat, amely a tanítók fizetésrendezésének jóváhagyására vonatkozik. Vagyis a tizenkét új tanítói állás már rendszeresítve volt akkor, amikor a miniszter kimondta, hogy a jóváhagyás csak a jelenleg rendszeresített állásokra vonatkozik. Az elhalálozás folytán megüresedett tanítói állások is rendszeresített állások, s azt azt elfoglalja, a felemelt fizetést kapja.

Igy értelmezte ezt a polgármester.

Szerdán a polgármester nem volt itthon. Ezalatt ülést tartott a tanács. Az ülésen szövegre került a meghirdetendő pályázat. Rághány János másképp értelmezte a dolgot. Szerinte a pályázat útján betöltendő állások javadalmazása nem lehet, több, mint amennyit a tör-

Első hölgy: Hallottam, Száki Jánossal bonorálják össze.

A kövér: Ez nagyon szép, nemes dolog.

Az ördög: Ez új divat: megházasítani az udvarlót.

Második hölgy: Hiába gunyolódik, ez legalább becsületes.

Harmadik hölgy: Tisztességes.

Az ördög: Mikor a férfi kezd veszedelmessé válni, mikor méltóztat érezni, hogy: Jesszusom, ez az ember nagyon is érdekel — mikor nem tetszik tudni bróm nélkül elaludni, ha ott vacsorál maguknál, akkor hirtelen fogják és feleséget szereznek neki. En tudok egy hölgyet, aki már két embert rázott le így. Az egyik egy mérnök volt.

Második hölgy: (Találva érzi magát). Ne menjünk egy pohár pezsgőre a buffetbe? (Egy másik nővel elmegy a lépcsőn).

Az ördög: (A kövér nőhöz). A tisztességben maradásnak ez az egyetlen trükkje, amit Pesten eszeltek ki. Ebben a lusta városban. Máshol végigélik az asszonyok a szerelmeiket. Vagy félre lépnek, vagy megküzdnek magukkal, bele soványodnak, bele törődnek, — de ez a paraszti megoldás, a drámának ez az elkerülése, ez a miénk. Nem szeretem az olyan lelki drámát, amely helyszerzéssel végződik. Az ilyen asszony nem hősnő, hanem cupringer.

A kövér: Oh!

Az ördög: Maguk soha sem tornáztak. Maguk nincsenek lelki válságokra berendezve, mint a francia, vagy orosz nők. Maguk nem gyalognak keresztül vizen, sáron, havon. Ma-

szuk komfortáliba ülnek, testileg is, lelkileg is. Csak drámát nel Még a színházba se! A nyugtalanító férfi — el! Fort mit Schaden. Es ezt nevezik a magyar írók az aszsonyi élet rejtelmének. Emelem poharamat a budapesti nőkre. (Két-három nő sértődötten el).

Első ur: Ön rútnul gondolkozik a mi hölgyeinkről

A kövér: Csak mondják meg neki. (A második urra mutat). Ide nézzen Bodajki urra. Ez még abból az iskolából való, amely tisztelte. Férfiakkal szemben bátor. Velünk olyan, mint a kezes bárány.

Az ördög: (Végig néz rajta). Nem szeretem az olyan bárányt, amelyik váltókon kezes. (A második ur sértődötten távozik).

Első ur: Ön rútnul gondolkozik, a mi hölgyeinkről.

Az ördög: Nem rútnul. Szabadon. En szabadgondolkodó vagyok. Ne ijedjen meg ettől a szótól. Ez Pesten azt jelenti, hogy szabadgondolkodni. Nem azt, hogy muszáj. (Az első ur sértődötten el).

A kövér: Mit csinál maga, ha majd olyan emberre akad, aki nem dugja zsebre a maliciát, mint ezek. Valami bátor emberre. Bár itt volna az uram. Az egyszer megütött egy cirkuszi birkózót.

Az ördög: Gyáva fráter!

A kövér: Micsoda?

Az ördög: Most már nem ez a bátorság nagyság. Azelőtt ahhoz kellett bátorság, hogy megüsse egy atlétát. Merjen az ura nyilváno-

san megütni egy nyomorékot. Akkor elhiszem róla, hogy bátor ember.

A kövér: A számárról van följegyezve, hogy megrugja a haldokló oroszánt.

Az ördög: Ojjé! a számárnak már egész új eljárásuk van. Mekcsókolják a haldokló oroszánt. Hátha felgyógyul?

A kövér: Magával nem lehet birni.

Negyedik hölgy: Christennével hiába kezd. Azt nem főzi le. Ő köztünk a legférfiasabb asszony.

Az ördög: A férfiaság szép dolog. A jó szivar illatos ugy-e? De mit tart ön az olyan gyöngyvirágról, amelynek szivarszaga van?

A kövér: (A negyedik hölgyhöz). Ezt nekem köszönhetem. (Sértődötten el).

Negyedik hölgy: No maga ugyan finoman beszélt ezzel a hölgygyel.

Az ördög: Csak nem fogok vele finoman beszélni! Nézze meg az ember! Hiszen ez ur asszony, nem konyhaszolgáló!

Negyedik hölgy: Nekem ebből elég volt. (El).

Az ördög: (Ötödik hölgyhöz, aki egy hölgygyel beszélt). Ennek a hölgynek az ura kárpitós.

Ötödik hölgy: (Nevet.) Hová gondol. (Nevetve a másik nőhöz megy.) Te . . .

Az ördög: (Elzához). Most el fogja neki mondani.

Az ötödik hölgy: (A hatodikhoz). De add a szavadat, hogy nem fogsz megharagudni érte.

Az ördög: Most szavát fogja adni.

Hatodik hölgy: Szavamat adom.

vényjavaslat megenged, vagyis 1200 korona. Így értelmezi ezt a miniszteri leirat után; azt mondja, hogy a fizetésfelemelés a jelenleg alkalmazásban levő személyekre vonatkozik csupán s nem állásokra. Vagyis e szerint az értelmezés szerint, ha valamelyik tanító rövid időn belül elhalna, akkor az utódja nem 1600, hanem csak 1200 korona törzsfizetésben részesülne.

Nem volt jelen a polgármester a gyűlésen. Ragány fölfogása érvényesült. A tanács magáévá tette Ragány fölfogását.

A mikor a polgármester hazaérkezett s a történetekről értesült, a tanács végzését az iktatóból visszakérte.

Ilyen körülmények között a polgármester a legcélszerűbbnek látja az iskolaszék tagjait rendkívüli ülésre összehívni. A gyűlés valószínűleg csütörtökön f. hó 16-án lesz.

Ez a körülmény az oka annak, hogy a pályázati hirdetéseket még nem tették közzé.

UJDONSÁGOK.

* Majláth püspök Nagyváradon.

Erdély lánglelkű püspöke *Majláth* Gusztáv gróf tegnap Nagyváradon időzött. A déli vonattal érkezett, a püspöki palotába hajtatott, hol *Szmrecsányi* püspök kedves vendége tiszteletére ebédet adott. Délután fél ötkor a főgymnáziumba ment, melynek kapujánál az ifjuság élén *Kiss* Kolos üdvözölte, a diszteremben pedig a kongregáció nevében *Szilágyi* Dózsa köszöntötte, mint az egyesületnek egyik védnökét. A püspök lelkes, szivreható beszédet intézett a kongregációi ifjusághoz. Majd lement a templomba s leült mindjárt a gyóntató székbe, hol ugyancsak megrohanta az ifjuság. Csaknem 7 óráig gyóntatott. Távozásakor az időközben megérkezett igazgató *Novotny* Alfonz

Otödik hölgy. Azt mondta, hogy . . . (Beszél vele).

Az ördög: Es most fognak haragudni.

Hatodik hölgy: Szemtelenség!

Elza: Miért mondta ezt neki?

Az ördög: Hogy kimenjen.

Elza: Miért nem mondta neki magának?

Az ördög: Hogy összevesszenek.

Otödik hölgy: Ez a legnagyobb arrogancia. (Kimegy).

Hatodik hölgy: De Lili, na ne haragudj . . . (Utána szalad).

Az ördög: Kettőt egy csapásra. (Körülnéz és meglátja az utolsó embert, akit még nem mart ki. Ez egy éltes ur. Odamegy hozzá.)

Az éltes ur: (Fölkel). Radványi Radó vagyok.

Az ördög: (Ismétli). Radványi Radó. Hm . . .

Az éltes ur: Igenis Radványi Radó.

Az ördög: Hm. Ismeri ön azt a régi jó magyar nevet, hogy: Fűspök?

Az éltes ur: Ismerem.

Az ördög: Fűspök. Ha az ember látja, Püspöknek olvassa, mint ahogy az értelem kívánja. Első látásra megesküdnék rá, hogy Püspök és csak ha aztán jól megnézi, akkor látja, hogy nem püspök, hanem Fűspök.

Az éltes ur: Mit akar ezzel mondani?

Az ördög: Semmit. Csak ez jut mindig eszembe, mikor kitért izraelitát látok. Első látásra Püspök. Utóbb kisl, hogy már régen Fűspök.

Az éltes ur: (Sértődötten el).

Az Ördög: (Elzához). Es most, hogy maradtunk, parancsojjon.

köszönte meg a püspök fáradozását. — A délután folyamán *Mayláth* püspök *Radu* Demeter gör. kath. püspököt meglátogatta. *Majláth* püspök pedig mint egy modern apostol sietett a vasúthoz, s az esli gyorsvonattal tovább utazott, kedves, felejtethetetlen emléket hagyva a nagyvárad kongregációi ifjuság szívében.

* **Szobor szentelés.** A közönség, a társadalom dicséretes érdeklődéssel karolta föl a nagyvárad főgymnázium kebelében megalakult *Mária* kongregációt s tekintélyes összeget juttatott a kongregáció szobrára. A remek *Mária* szobor már rendeltetési helyén, a premontrai rend templomában fel van állítva, hirdelve a szülők, hivek és a növendékek érzelme közötti harmóniát, amely lehetővé tette a remek szobor beszerzését. A szobor megáldása ma, vasárnap, május hó 12-én megy végbe. Reggel 9 órakor a premontrai rend templomában *Fetsar* Antal felsz. püspök ünnepélyes szentmisét végez s megáldja a kongregáció szobrát.

* **Gróf Tisza kérése.** Gróf Tisza István tegnapelőtt Nagyváradon időzött. A gróf Váradon való tartózkodásának az volt az oka, hogy a juniusi esküdtszéki ciklusra esküdtnök lett kisorsolva s minden áron szabadulni óhajtana tőle.

* **A fagyos szentek.** Máskor ezeken a napokon a gazdák fohászokodva lesik az időjárást, hogy el mulik-e minden baj nélkül s *Pongrác*, *Szervác*, és *Bonifác* nem hoznak-e fagyot. Most azonban úgy látszik, elkerüljük a fagyot, hanem e helyett keressük az árnyékot, mert igazán nyári forróság ütött be. Eddig még csak táplálta a különben is megkésett vegetációt a föld bő nedvessége, de ha rövid időn belül nem lesz eső a nagy magyar alföldön, szomorú nyár elé nézünk. A gazdák azt tartják, hogy hűvös és nedves május után van kilátás bőtermésre. A napokban különben a hegyesebb vidéken volt esőzés, sőt a *Körösvölgyén* óriási eső hullott. Ezt mutatja a *Sebes-Körözs* is. Szóval minden körülmény azt mutatja, hogy az idén nem kell fájni a gazdáknak a fagyos szentektől, de annál jobban izzadnak a szárazságtól, amely igen komolyan fenyegeti őket s mindnyájunkat. — Különben ma, vasárnap van *Pongrác*, holnap, hétfőn *Szervác* és kedden *Bonifác* napja.

* **Kinevezések.** *Glac* Antal főispán tegnap *Czeglédy* Domokos nagyszalontai végzett joghallgatót ideiglenes díjtalan közigazgatási gyakoronokká nevezte ki. Ugyancsak tegnap nevezte ki a főispán járási napidíjas irnokká *Korbucz* Ágostont Magyarországra.

* **A vámfelügyelő bizottság ülése.** Nagyvárad város vámfelügyelő bizottsága kedden május 12-én délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **A csékei vadászok.** A vadászat sportja a magyarországi járásban átragadt a jó románokra is. E sportot különösen nagy szenvedéllyel üzte a járásban *Bár* Simon és *Oana* Jakab. Mindketten mezőőrök. A két sportmann tegnap róka vadászatra indult a cseszovai erdőben. Mindkét férfi megtöltött puskával volt felfegyverkezve. Egy sűrűbb helyen lesbe állottak. Egymással szemben helyezkedve el várták a lompos farkú prédát. A lesben egyszerre zörej hall Bár és anélkül, hogy célozott volna, talán még a szemét is behunyta, a fegyvert elsütötte. A golyó talált s rá éketlen erditás töltötte be az erdő illatos levegőjét. Bár megörült, ő szerinte ugyanis olyan hangot csakis egy halálosan sebzett róka adhat. Nyomban kiugrott a bokorból s a kiáltás irá-

nyába futott. A bokor között valamit látott vonaglani odanyult, hogy kihuzza onnan, nehogy a kollégának jusson a préda. Örömmel és két kézzel ragadta meg a vörösbarna rókát (?) a bokorban. Am mikor jobban tapogatta a rókát, azt tapasztalta, hogy az nem róka, hanem a kolléga uj bocskorba bujtatott lába, melyből patakzik a vér. A rosszul sikerült vadászat a járásbiróságnát talál folytatást.

* **A színház vészlépcsője.** A Szigligeti színház két oldalán épített vészlépcső már teljesen elkészült. A főmérnök ezt azzal jelenti be a városi tanácsnak, hogy a két lépcső 6997 korona 48 fillérbe, tehát 538 korona 90 fillérrel többbe került, mint amennyit a közgyűlés e célra megszavazott. Érdekes, hogy mivel indokolja a többkiadást a mérnöki hivatal: az eredeti költségvetésből kimaradtak a külsőlépcső karok, a belső mellvéd korlátai, továbbá a magassági differenciák miatt több lépcsőfokot kellett készíteni. A költség az, hogy ezek hiányát a miniszter sem vette észre.

* **Kitüntetett főrabbi.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr *Kohn* Sámuelnek, a pesti izraelita hitközség főrabbi-jának, hosszú és érdemes működése elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* A nagybajomi jegyzőválasztások.

A múlt év július 16-án tartotta meg Bihar-nagybajomban az első és másodjegyzői választást. A választás eredménye *Kiss* István első és *Fomet* János másod jegyzővé történt megválasztásával végződött. A választást a lemaradt pályázók megfélebbzték, melynek alapján most foglalkozott a közigazgatási bíróság az ügygel. A bíróság a felebbezéseket nem vette figyelembe s a választást helyben hagyta.

* **Az építkezési szabályrendelet.** Felkérem a szepitési és közlekedésügyi szakbizottság tagjait, hogy az új építkezési szabályrendelet folytatólagos tárgyalása céljából a városi székház bizottsági termében folyó évi május hó 13-án d. u. 3 órakor megjelenjen sziveskedjenek. Nagyvárad, 1907. évi május hó 10-én. *Komlóssy* József, gazdasági tanácsnok, elnök.

* **Ismét sztrájk.** A kályhás segédek kevesen vannak Nagyváradon, mindössze alig tizenhatan. Az eddigi állapotokkal azonban nincsenek megelégedve s sztrájkba akarnak lépni. A kályhás iparosok kidolgoztak egy új munkarendet, amelynek alapján megkísérlik a békés megegyezést. Ha ez sikerül, szent lesz a béke, ha azonban nem tudnak az érdekek kölcsönös kiegyenlítése által dülőre jönni, meg lesz a legújabb nagyvárad sztrájk. Vajjon mennyi lesz a nyári munkaidő folyamán?

* **A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyvárad város legkiválóbb és legrégebb pénzintézete: a Nagyvárad Takarékpénztár alaptörvényét felemeli s 300 drb új részvényt bocsát ki. Mint halljuk, oly nagy volt az új részvények iránt az érdeklődés, hogy tizszer annyira bőven lett volna jelentkező. Az új részvény jegyzések felett a ma, vasárnap, május 12-én delelőtt 10 órakor tartandó rendkívüli közgyűlés fog határozni.

* Német nyelv az orth. iskolában.

Az *Egyenlőség* című zsidó ujság lap után hoztunk egy közleményt, amely szerint a nagyvárad orth. izr. hitközség polgári iskolájában a bibliát héberről németre fordítva tanítják, noha a növendékek nem mind értik a német nyelvet. Mint értesülünk, az *Egyenlőség* rektifikálja ezen közleményét. Az említett iskolában, éppen *Gábel* Jakab igazgató buzgólkodása folytán az összes tárgyakat, tehát a hittant és bibliát is magyar nyelven tanítják, csupán a talmudot, *mint nem*

köteles tantárgyat fordítják és magyarázzák héberről németre, éppen úgy, mint mindenütt, még a budapesti rabbi szemináriumban is. Tankönyv erre még magyarban nincs. Ennyit az igazság érdekében.

* **Halálozások.** Részvétellel értesülünk, hogy *Geisberg* Constantia, életének 73. évében, hosszas betegség után elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délután 4 órakor lesz a Szigligeti-utca 10. sz. háztól. — *Ózv. Rostássy Györgyné* sz. Vaczkó Anna tegnap elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 4 órakor lesz a fő utcai 400. sz. háztól.

* **Emelkedik a drágaság.** Az élelmiszerek árának rohamos emelkedéséről panaszkodnak a gazdasszonyok. Bár már évek óta hallatlan drágaság uralkodik a nagyvárad, élelmiszer piacon, de annyira méreg drága még soha nem volt az élelmiszer, mint most. Más évben ilyenkor már nagy segítségére van a szegény embernek az olcsó friss zöldség, saláta stb., most meg csak mutatóban lehet látni ezeket az élelmicikkeket s ez is méreg drága. A hosszú és szigorú télen kifagyott az őszi vetemény s most a szárazság fenyeget. A liszt ára napok óta rohamosan emelkedik s a malmok még sokkal magasabb árakkal rémitgetik a közönséget. A liszt drágulását azzal indokolják, hogy az őszi buza igen sok helyen kifagyott vagy úgy megsínylette a szigorú hideget, hogy ki kellett szántani. A sanyaru viszonyokat egy rossz termésű esztendő valószínűleg elviselhetetlenné teszi.

* **A Városligeti tó.** A múlt évi kiállítás alkalmával Nagyvárad városa óriási költséggel rendezte a Városligetet s az ottani nagy tóba bevezető és onnan kivezető csatornát tervezett és készített a mérnöki hivatal, hogy a jövőben ne pocsolyásodjék el a tó vize, hanem a csatornán át állandóan friss víz álljon a tóban. Hát ez a vállalkozás is éppen úgy csütörtököt mondott, mint annyi más. A csatorna lehet hogy »theoriában« nagyszerű, de a gyakorlatban hasznavehetetlen, rossz. A víz meg van benne zödzölve, békanyállal telve s illatát ontja a járókellők orra alá és terjeszti a baciilusokat. Ezért kár volt kidobni annyi pénzt.

* **Öngyilkos önkéntes.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Szenzációs öngyilkosság történt ma déli 11 órakor a Dohány-utca 86. számú házban. A második emeleten lakott Podhajszky Béla önkéntes, aki revolverrel szíven lötte magát. Mielőtt tettét elkövette, hordárért küldött, akinek levelet adott át ezrede parancsnokságához. Az öngyilkost, akinek sebe halálos, a helyőrségi kórházba szállították.

* **Esküvő.** *Hegedűs Árpád* mérnök ma d. u. 5 órakor tartja esküvőjét a váradoszlási plébániái templomban *Vajna Margit*kával.

* **Az érmelléki árvíz.** A tavaszi vízáradás előntötte az egész Ermelléket. Valóságos tenger vette körül az érmelléki községeket. Most Csokajból írják, hogy az árvízveszély elmúlt, a rengeteg víz eltakarodott és csupán a mélyebb helyek vannak víz alatt. A gazdák nagy károkat szenvedtek, úgy hogy adóellenegedésért fognak folyamodni. Az őszi buza nagyon gyenge, ellenben a rozs igen szép, a gyümölcs és a szőlőtermés gazdabiztató.

* **Tüzek a vidéken.** Margitáról jelenti tudósítónk, hogy a járás területén Felső-Ábrány községben tegnap éjjel óriási tűz pusztított, mely három házat és ezeknek magánépületeit a teljes felszereléssel elhamvasztotta. A tűz *Ózv. Jég* Jánosné udvarán keletkezett, hol tetemes szalma mennyiség volt felhalmozva. A szalma körül gyermekek játszadoztak, akik a szalmát meggyújtották, melyről lángot kapott az épület. A keletkezett tüztől a házon kívül le-

égett az istálló, benne 2 drb szarvasmarha és 7 drb sertés. Jégné házáról a tűz átcsapott *Ózv. Jóri*s Bálintné házára, mely teljesen porrá égett az udvaron lévő istállóval és gabona, valamint takarmény készlettel együtt. A két ház elpusztulása után a tűz Bátori Demeter házára ment át. Itt a lakóházat és az istállót tette martalékvá. A tüzről értesítették a margitai tűzoltóságot, mely az értesítés után azonnal kivonult s hozzálátott a tűz rohamos terjedésének megfékezéséhez. A tűzoltóság közbelépésének köszönhető, hogy a tűz több kárt nem okozott. A tűz mintegy 12000 korona értékű vagyont pusztított el. Ugyancsak a margitai tudósítónk jelenti, hogy Szunyogd községben *Vancsa László* háza és istállója a múlt éjjel leégett. A kár 2000 korona. A tüze etek ügyében megindították a vizsgálatot.

* **A margitai II. gyógyszerész ügye.** *Tóth Kálmán* nagyváradai gyógyszerészegéd kérelemmel fordult a belügyminiszterhez a Margitán felállítandó második gyógyszerészegédélyezésére tárgyában. A kérelmet a vármegye márciusi közgyűlésén elutasító véleménnyel terjesztette fel a belügyminiszterhez. *Andrássy* tegnap értesítette az alispánt, hogy a kérelmet nem teljesíti, mivel az új gyógyszerészegéd meglévő gyógyszerészegéd fennállását is veszélyeztetné, nem hogy maga is életképes lenne.

* **Tanulók kirándulása.** A nagyváradai közs. polgári fiúiskola növendékei részére a tantestület tanulságos kirándulást tervez *Feketeerdő*, *Tatara*, *Darna* és *Bodonosra*. Az igazgató kéri a városi tanácsot, hogy a kirándulás céljaira 100 koronát adjon.

* **A csecsemő halála.** Élesdről írja tudósítónk, hogy ott tegnapelőtt éjjel borzalmas módon halt meg egy egyéves kisgyermek. *Togel Viktor* élesdi szabó iparos kisgyermeké mellé dajkát fogadott. A dada együtt aludt a kisgyermekkel. Tegnapelőtt éjjel a dada oly mélyen aludt, hogy nem vette észre azt, hogy a kisgyermek közvetlen mellette van. A mélyen alvó dada az éj folyamán a kisgyermeket vigyázatlanságból, azonban saját hibáján kívül, agyonnyomta. Gondatlanság nem terhel senkit.

* **Közegészségügyi szemle.** *Dr. Möricz* Ernő megyei főorvos most tartja meg rendes tavaszi szemléjét a megye területén. Tegnap Margitán tartott vizsgálatot a főorvos, amikor a gyógyszerészegédeket, italméréseket, mézszárszékeket vizsgálta meg. A főorvos mindent a legnagyobb rendben talált.

* **Elragadt lovak.** Margitai tudósítók jelenti telefonon, hogy tegnap reggel *Timár László* értancsikai bíró *Vedres-Ábrány* községbe ment át szekérrel. *Vedres-Ábrány* községben a községháza előtt éppen mikor a lovakat megakartá fordítani, azok eddig ismeretlen okok miatt megvadultak s örült vágatással rohantak az utca emberei közé. A felnőtteknek sikerült is a megvadult lovak elől menekülniök, azonban egy 7 éves *Kata Mária* nevű gyermek a lovak alá került s a kisleányt a lovak úgy összetaposták, hogy sérüléseibe belehalt. Az elragadt lovak elütöttek még egy 2 éves *Veldes György* nevű gyermeket is. *Veldes* sérülése életveszélyes. Gondatlanság nem terhel senkit.

* **Névváltoztatás.** *Kiskoru Davidovits Lajos* nagyváradai lakos vezetéknévét »Dobó«-ra változtatta.

* **Izlóses választéku arany-, ezüst bérme-lási ajándék ékszerek és órák csakis olcsó árban kaphatók Szilágyi Géza és Társa** ékszerésznél (Fő utca) *Rákóczi-ut* *Orsolya-zárda* épületben, Sebő Imre könyvkereskedésével szembe.

* **Megnyílt a Püspök-fürdő.** *Kernáts János*, a Püspök-fürdő bérlelője tudatja a közönséggel, hogy a kies és kellemes Püspök-fürdő megnyílt. Az összes fürdők tisztán és rendben állanak a közönség rendelkezésére. Jó konyháról és borról a figyelmes bérlelő gondoskodik.

x **Korszakalkotó találmány.** A szabadalmi hivatalban egy új találmány van bejelentve, mely szakkörökben igen nagy feltűnést fog kelteni. A feltaláló, egy szegény ördög, hiába keresett pénzforrást a modell elkészítéséhez és szabadalmaztatásához, mindenütt elutasították, úgy, hogy már kénytelen volt azzal a gondolattal foglalkozni, hogy semmire sem viheti találmányával. Azonban egy szerencsés véletlen segítségével jött. *Török A.* és *Társ*a bankházában Budapesten vásárolt egy osztálysorsjegyet, melyre nagy nyeresemény jutott. Miután találmányát most már kivételre elkészítette, a feltaláló azon a helyes úton halad, melyen rövid idő alatt nagy vagyonra tehet szert.

x **Értesítés.** Remek kivitelű csillárok s világító testek érkeztek, melyeket gyári áron elárúsítok, mindennemű villamos vagy légszuszvillágítási, jelző csengő, telefon munkálatok a legolcsóbb áron. Költségvetés díjmentes. Telefon 556. ifj *Stern Sándor*, Bémer-tér 2.

x **Műmárvány sirkövek** raktárunkban olcsó áron beszerezhetők. *Madarász* és *Flanta Perces* utca 9. sz.

x **30 millió korona nyeresemény.** Ezt a hatalmas összeget fizette ki vevőinek rövid idő alatt osztálysorsjáték nyereseményekben a *Török* bankház Budapesten. Egyedül a most végződött 19. sorsjátékban körülbelül 2 millió koronát nyertek vevői. Nem mulik el ugyanis egy huzási nap sem anélkül, hogy a bankház vevői ne nyernének és ennek köszönheti, hogy a legtöbb ember *Török*knél rendel meg sorsjegyeit. Azonkívül pontos kiszolgálás, a nyeresemények tervszerinti azonnali kifizetése, szigorú titoktartás üzleti elvének szilárd alapját képezi. Aki tehát osztálysorsjegyet óhajt vásárolni, bizalommal rendelheti meg ezeket *Török A.* és *Tsa* bankházában, Budapest, IV., *Szervita* tér 3. Fióküzletei: *Teréz-körut* 46., *Muzeum-körut* 11. és *Váci körut* 4. sz. a. vannak.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Hétfőn: A szobalány, vigjáték.
Kedd: Rip-Rip, operett.
Szerda: Kurucfirtang, énekes vigjáték.
Bognár János felléptével.
Csütörtökön: Szép Heléna, operett.
Pénteken: Szép Heléna, operett.
Szombaton: Milliárdos kisasszony, operett.
Vasárnap: A táncos regiment, ujdonság.

Az ördög.

Molnár Ferenc vigjátéka. Először adták a nagyváradai Szigligeti-színházban 1907. május 11-én.

Molnár Ferenc abból az időből kezdett ismeretes lenni a közönség előtt, mikor egy fővárosi napilapban —o— aláírással többé-kevésbé sikerült tréfás karcolatokkal szerepelt. A karcolatokban volt szellem, élc és érdekesség. Az apró szellemességek írója aztán nagyobb dicsőségre vágyott és a színpad számára kezdett dolgozni. Józsiya a nagyváradai közönség előtt is ismeretes és nem egy derült pillanatot okozott a Szigligeti színházban. Az a sajátságos levegő volt ebben a darabban, amit pestiesnek lehetne nevezni. Magyar, mert magyarul beszél benne mindenki, és még sem magyar, mert magyarságunk minden porcikája idegennek érzi magát tőle. Szellemessége nyakatekert erőltetés, távol akár a francia esprittől, akár a magyar kedélytől. Hanem Budapestnek tetszett, mert magára ismert benne és *Molnár*ban felfedezte azt az író, a ki képes a lipótvárosi zsurok tolvajnyelvét színpadra vinni.

A pestieségnek ez a színrehozatala és ennek sikere lelkesítette *Molnár*t arra, hogy megírja második, hasonló légkörben szereplő darabját, az ördögöt.

Ez az ördög rokonságban van *Faust* Mefisztójával annyiban, hogy ő is férfit és nőt

boronál össze. Elmés is akar lenni, akár Mefisztó. Rokon vele cinizmusban is. Hanem az már a modern időkre vall benne, hogy távol áll minden költészettől, sőt ellenkezőleg, irakban jár és prózában beszél.

Ime a hős, aki körül a darab cselekvénye lejátsszódik.

Szádi János, a híres festő valamikor megismerkedett egy fiatal leánnyal, Jolánnal. Akkor még szegények voltak mind a ketten és mi természetesebb, mint hogy egymásba szerettek. Éppen aznap, mikor szerelmüket megvallották és az első csók elcsattant, megkérte Jolánt a gazdag László Alfréd. Mit volt mit tenni, a szegény leány hozzá ment a gazdag kérőhöz. A szegény festő aztán külföldre ment, hazajövet divatba jött és szintén vagyonos ember lett. Legjobb barátja László Alfréd, a kibe hat év óta jár s akinek nevével a régi idők soha sem említik. Mig . . .

Mig egy napon megjelen az asszony János műtermében, hogy lefestesse magát. Az asszony is, a festő is el vannak fogódva. János magára hagyja Jolánt, hogy készüljön neki a modellülésnek, mikor egy rejtekből előlép . . . az ördög. Ugy mutatkozik be, mint valami elegáns ur, János jó barátja és rögtön a legvaskosabb gombaságokat mondogatja a megrémült asszonynak. Azt is tudja az ördög, hogy János és Jolán szerelmek egymásba és azt is, hogy Jolán miképp akar ebből a helyzetből szabadulni: meg akarja házasítani Jánost. Éppen ma van az alkalom, mikor szerelmessé kell lennie Jánosnak Jolánék estélyén a kiválasztottba, Elzába Jolán is, János is zavartan tagadnak, mig lehet. Közben megérkezik a férj és meglepetve kérdezi, miért nem lett semmi a festményből? Az ördög rögtön kész azzal a magyarázattal, hogy ő tartotta fel a többieket. Szó szót követ s bár az asszony ösztönszerűleg fél az ismeretlentől, annak sikerül addig mesterkednie, mig maga az asszony hívja meg az ő mai estélyükre. A mint Lászlóék távoznak, az ördög Jánoson próbálja ki a tudományát és csakugyan sikerül is belőle kivennie azt hogy halálosan szerelmes Jolánba. A mint ezzel a helyzet tisztázódik, a függöny legördülhet, hogy az ördög a második felvonásban megkezdje a maga mesterségét.

A mesterség egyelőre egy csomó gombaság, a miket az ördög pesti szellemeskedésekkel vág az emberekhez. Még antiszemita-kodik is egy kicsit . . . no már csak annyira, a mennyire egy lipótvárosi ördöghöz illik. Összehozza Jánost a neki szánt leánnyal, Elzával, a kit megint kitanit, hogyan hódíthatja meg Jánost. Javában folynék a hódítás, mikor velük átellenben az ördög elkezdi Jolánnak udvarolni. Természetes, hogy, hogy sem Jolán, sem János nem a maguk párijára hallgatnak, hanem mindenik a másikra kíváncsi és féltékeny. Mikor aztán az izgatottság tetőpontra hág, az ördög szellemessége is tetőpontra akar hágni és akkor pottyán a legnagyobbat. Ráveszi Jolánt, hogy vegye fel a földig érő belépőjét, Jánossal pedig elhitei, hogy Jolán halálosan szerelmes belé és az ő kedvéért most mindjárt . . . hogy is mondjuk csak . . . Monna Vanna kosztümben fog megjelenni. Ezzel a képtelen bolondériával, amely vigjátékban is nagyon gyenge ötlet, nem kell bővebben foglalkoznunk. Elég az, hogy János elhiszi s egy rettenetes jelenetet csinál, mig kiderül, hogy az egész csak az ördög rendezte. Miért? Azért, mert így vallhatták meg egymásnak Jolán és János, hogy szerelmek egymásba. Ez az ördög itt kissé ostoba, de szerencséjére a szerelmek még ostobábbak. A dolog vége az, hogy mikor a vendégek eltávoztak, akkor az ördög egy levelet diktál az asszonynak. Jolán meg akarja írni Jánosnak, hogy a mai jelenet óta egymást nem láthatják. Az ördög diktálása mellett így is kezdődik a levél, de aztán mintegy véletlenül átmege szerelmi vallomásba. Az asszony csak ír, öntudatlanul, mig az ördög elérve célját, a levelet ma ához veszi azzal, hogy átadja a címzettnek, aztán a függöny legördülése előtt távozik.

A harmadik felvonás megint a János lakásán játszódik. Jolán minden áron meg akarja gátolni azt, hogy a levél János kezébe jusson.

Reggel már ott van János lakásán, de nem tud vele beszélni, mert még nem öltözött fel. Nagy rémülettel hallja, hogy az ördög már ott van, sőt beszélt is Jánossal. Az ördög nem is csinál titkot belőle, hogy a levelet átadta a festőnek. Az asszony látja, hogy már nincs mit tenni, minden titka fel van fedve, a kilépő János előtt tehát mindent elismétel.

A két szerelmes egymás nyakába borul és csak akkor teszi fel az ördög, hogy a levelet nem adta át, Most már mindegy, a szerelmi vallomás megtörtént, de azért az asszony — és ez talán a vonás — nagyon megharagszik s követeli, hogy a levelet égessék meg. Mikor a papirt az ördög a tűzbe dobta, akkor megint azt sajnálja Jolán, a miért az a szép, forró vallomás hamuvá égett. Az ördög szerencsére megint segít és kijelenti, hogy merő tévedésből egy számlát égetett meg, a levél megvan ép egészségben. At is adja, a szerelmek elvonulnak, mire az ördög meglepődéssel mutat rá sikerült művére:

— Voilá!

A mese nem valami szellemes, de még vigjátéki színvonalhoz mérten is alaposan lenézi az erkölcsi érzéket, a tisztességet. A dialogok szellemesebbek, de többnyire ugyanannyival, vagy még sokkal frivolabbak. Ha tisztességes társaságban így beszélne valaki, mint a hogy itt az urak és hölgyek diskurálnak, azt fülön fognák és úgy repitenék ki. Nem lehet erre a társalgásra mást mondani, minthogy alant járva keresi a szellemességet.

Az ördögről, a darabnak a fővárosi sajtó által agyondicsért főhőséről általában elmondottuk a magunk véleményét: szellemeskedő, felületes, bizarr és csak az a szerencsése, hogy a többi szereplő statisztika alak s így az ördög vezetheti őket. Azzal nem kell bibelődniük; hogy mi címen kerül egy modern vigjátékba az ördög alakja: jelképezni akar-e valami vágyat, vagy egy szellemes férfi akar lenni, ördögien gonoszokodó szándékokkal? A költői fantázia szabadságát tiszteljük és nem kérünk kommentárt. Csak egyet kérünk: legyen a költői alkotás izléses. Már pedig azt legfeljebb lipótvárosi izléssel lehet magyarázni, hogy lehet költői feldolgozás tárgya olyan jellem, melynek egyetlen célja, segédkezni egy házasságtörés létrehozásában? Kificamodott izlés teremhet ilyen alakot. Az, hogy néhány szellemes, de többnyire szemetes mondással derűtséget fakaszthat a nézőtérre, még nem teszi szinpadhi hőssé, mert hiszen akkor akár hány ilyen szellemeskedésből sportot űző ur sokkal hamarabb lehetne szindarab hőse. Három felvonáson keresztül csupa nuditást hallani: már ettől a jó izlés kissé megcsömörlik.

Hasonló szellemeskedések telnek ki a többiekől is egyaránt férfiakról és nőkről egyenesen. Annak a kiélt, perrevezítéssel önmagát izgató nemzedéknek a társalgási nyelve ez, a melynek ez a mocsárgáz az éltető levegője. A lipótvárosi új bárók és új nemesek mindkét nemű elpuhult csemetéinek félig magyar zsargonja. Határozott kár, hogy Molnár Ferenc írói tehetsége és ötletessége ezeket a szintájukat kedvelte meg.

Mert azt megint meg kell adni, hogy a darabban általában sok sikerült ötlet és szellemesség van. Az első felvonásban pattognak a pompás ötletek, a jóízű mondások. A második felvonás a Monna Vanna ötletre pazarol mindent, pedig ez a leggyengébb pont; ezért aztán ez a felvonás megint emelkedik, bár az első nem közelíti meg.

A darab szemmel láthatólag Hegedüs Gyulának íródott. Könyvalakban neki is van ajánlva. Olyan darab kellett, amelyben Hegedüs Gyula legyen minden. Es ő minden is benne; egyéniségénél és szerepénél fogva egyaránt uralkodik.

A művészi kvalitásai itt igazán teljesen érvényesülhetnek. A társalgás sima beszédjével, a hétköznapi beszélgetésnek minden pöz és hevülés nélkül tud mindent kifejezni. Közvetlenségével, alakítása igazságával uralkodik a jeleneteken. A darab gyöngéi is, a melyek más szereplőnél talán szembeszökően előtűnnek, nála hatásos vonásokká izmosulnak. Szóval

a darab maga Hegedüs Gyula s a siker titka Hegedüs Gyula tehetsége s Molnár Ferencnek nem csekély tehetségére vall, hogy egy mévészs nagy tehetségének minden árnyalatát így le tudta foglalni egy darabra.

Ha Hegedüs hiányzott a szinpadról, azonnal megérezte a hangulaton. Igazán méltó partnere csak E. Kovács Mariska (Írlán) volt. Az asszonyi jellemet nála jobban aligha lehetne színre hozni. Minden jelenetet egyforma élénk vonásokkal emelte ki. A félnék asszonytól a szerelmében megittasuló nőig való átmenetet lépésről-lépésre érezte s hiven hozta színre. Ellenőzte volt Hevesi Gusztó (Elza). Nem nekilvó szerep — a naivának kellett játszania egy modern zurdámát, aki az »egyéniességét« abban találja, hogy »szemtelen Elzának« nevezik! Szerep és szereplő közt nagyobb ellentétet nehéz volna találni, nem is maradt el a szintelenség, a balsiker. Meglepett Reviczky Rózi (Selyem Cinka). Annyi ügyességgel és elevevességgel játszott, hogy kis szerepét egészen kiemelte a háttérből. János szerepét Bérczi vállalta el. Tudott szerelmes és tüzes lenni, de nem tudta éreztetni azt a hódító erőt, amely az asszonyt karjaiba vonja. Kisebb szerepekben Szarvasit, Simon Mariskát és Rajcsányit említjük meg.

A rendező Erdélyi Miklós volt; ezt azért emeljük ki, mert ritkaság nálunk olyan pompás rendezést tapasztalni már az első előadásnál, mint aminőt tegnap láttunk. Lehet, Hegedüsnek is van része benne, de például a II. felvonásban a két szerelme pár társalgási jelenete a rendezői művészet remeke volt. Kár, hogy a színház felszerelési nem engedték meg azt, hogy a szerző utasításait mindenben kövessék.

Hegedüs bucsufellőpte. Ma este játszik utoljára Hegedüs Gyula, a Vigszínház művésze a váradi közönség előtt s a tegnap oly nagy sikerrel színre került »Ördög« cimszerepében vesz bucsut. A ma esti előadás jelen lesz a szerző is, ki az esti gyorsal érkezik Váradra. Előadás után a Pannonia éttermében társas vacsora lesz Hegedüs és Molnár tiszteletére.

«Vig özvegy». Délután félhelyárral kerül színre a «Vig özvegy» operett, Károlyi L. onával a cimszerepben. — «Danilót» Sárosy Andor játsza.

EGYESÜLETEK.

A 48-as népkör gyűlése. A nagyváradi 48-as népkör választmánya ma (vasárnap) délelőtt 11 órakor, Szent László-tér Zsiga házában levő helyiségében gyűlést tart.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a nagyváradi építő iparosok szövetségének alapszabályait jóváhagyta. A szövetség ma, vasárnap délután 3 órakor ülést tart a Teleky-utca 13. sz. a levő helyiségében, amelyen a legközelebbi teljes közgyűlés napirendjét állapítják meg.

TANÜGY.

Magánvizsgálatok a polgári leányiskolában.

A nagyváradi községi polgári leányiskolában a magánvizsgálatok folyó évi június hó 24—25 napjain fognak megtartatni.

Kéretnek az érdekelt szülők, illetve magántanulók, hogy kellőleg felszerelt (iskolai bizonyítvány), születési és ujraltási bizonyítvány) a királyi tanfelügyelő urhoz címzett, 1. koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket legkésőbb május hó végéig, a polg. leányiskola igazgatóságához beikldeni sziveskedjenek.

Nagyváradi, 1907. május hó 12.

Özv. Rechné Bauer Zsófia,
igazgatónő.

TÁVIRATOK.

A koronázási jubileum.

Budapest, május 11. A koronázási jubileum programját a miniszterelnökségen egy kiküldött bizottság Romi Béla miniszteri tanácsos vezetésével már egészen elkészítette. Wekerle az előkészületekről referált a királynak, aki hozzájárult a tervekhez. Az ünnepségek központja a koronázási templomban ünnepi Tedeum lesz, melyen részt vesz az ország színe-java s itten lesz a király is. A kormány elhatározta a koronázási arany emlékérmek verését. Az összes váltópénzből adnak ki emlékpénzeket s ezenkívül százkoronás aranyérmeket is készítenek. Egy hír szerint a király a jubileum alkalmából külön kéziratot intéz Wekerle miniszterelnökhöz, melyben Arpád fejedelem emlékének ünnepies megörökítéséről is szó lesz.

Minisztertanács.

— A koronázási jubileum előkészítése. —

Budapest, máj. 11. (Saját tud. táv.) A jövő hét elején minisztertanácsra gyűlnek össze a kabinet tagjai. A tanácskozásnak legfőbb tárgya lesz a koronázási jubileum előkészítése. Tanácskozni fognak továbbá az alkotmánybiztosítók ügyéről és a kiegyezés dolgáról, melyről az a hír, hogy Wekerle miniszterelnök legutóbbi bécsi tartózkodásakor írásba foglalva átvette már Beck báró kezéből az osztrák kormány ellenpropozícióját, melyet Kossuth Ferenc kiegyezési terveze alapján készített.

A képviselőház nyári szünete.

— Az ülésszak berekesztése. —

Budapest, május 11. A képviselőház nyári szünete, úgy értesülünk, júniusban kezdődik. Ezt megfogja előzni hír szerint a Ház ülésszakának berekesztése, úgy hogy őszre már a képviselőház új ülésszaka kezdődik. A kormány azonban nem szándékozik a mostani ülésszakot mindaddig berekeszteni, míg az összes fontos és sürgős ügyeket és törvényjavaslatokat le nem tárgyalta. Különösen a vasutas törvények sürgős parlamenti elintézését viseli a kormány nagyon a szíven.

Az önálló magyar vámtarifa.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Budapest, május 11. A képviselőház közigazgatási bizottságát a bizottság elnöke, Batthány Tivadar gróf a jövő hétre összehívta, hogy az önálló magyar vámtarifa tárgyában a bizottság jelentését bemutassák.

A horvát paktum.

Budapest, május 11. Pinterovics Anta horvát képviselő Eszéken beszámoló beszédet tartott a napokban. Beszámolójában a horvát paktum tartalmáról is nyilatkozott. Pinterovics szerint Kossuth megígérte, hogy a horvát ipar a jövőben a magyar befektetések kilenc százalékában fog részesülni. Wekerle kijelentette,

hogy a horvátoknak legalább harminc mezőgazdasági szeszgyár fog jutni. A magyar vállalatoknak nyújtott tarifakedvezményt a horvátokra is kiterjesztik. Az állategészségügyi egyezményre szintén kötelező ígéretet kaptak a horvátok Darányitól és pedig a paritás alapján. A magyar királyi államszolgálatban csak horvát honosokat alkalmaznak Horvátországban. A magyar kormány kötelező nyilatkozatot tett arra, hogy a vasuti állomásokon csupán horvát felírásokat alkalmaznak. A nyomtatványok, bélyegjelzők és a közönséggel való érintkezés a horvát vonalakon kizárólag horvát lesz.

Az ujszülött spanyol trónörökös.

Madrid, május 11. Ena királynénak és az ujszülött hercegnek állapota nagyon kielégítő. A kis herceg nagyon erős. Ma lesz az ujszülött hercegnek a királyi anyakönyvbe való ünnepies bejegyzése, mely alkalommal maga a király fogja a szükséges nyilatkozatokat megtenni.

A királyi család tulboldog. Az összes európai udvaroktól szerencsét kíváné táviratok érkeztek. A pápa elküldte áldását. A király jelentékeny összeget ajándékozott a szegényeknek.

Róma, május 11. Az ausztriai herceg keresztapja a pápa lesz és egy kardinális által fogja magát képviseltetni, meglehet, hogy ez Rampolla lesz.

London, május 11. A walesi herceg magyar kíséretével Madridba fog utazni, hogy jelen legyen az ujdonszülött herceg keresztelésén.

Bécs, május 11. Az itteni spanyol nagykövetség palotájára ma reggel kitérték a lobogót a trónörökös születése alkalmából. A nagykövetségen ünnepi istentisztelet lesz. A király még tegnap üdvözlő táviratot küldött Madridba. A keresztelő ünnepségre a spanyol király nagybátyja, Frigyes kir. herceg Madridba utazik, ki most Pozsonyban tartózkodik.

A vasutas törvények benyújtása.

— Fizetésrendezés és szolgálati pragmatika. —

Budapest, május 11. Félhivatalos jelentés szerint Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter hétfőn a képviselőház ülése elején fogja betérjeszteni a vasutasok szolgálati pragmatikájáról és fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatait.

Nessi Pál megszökött.

Budapest, május 11. A rendőrség ma arról értesült, hogy *Nessi Pál* ügyvéd, volt országgyűlési képviselő Budapestről megszökött. A rendőrség a déli órákban ki ment Nessi lakására, hogy ott házkutatást tartson. Nessi valószínűleg Amerika felé vette útját.

Prade miniszter a kiegyezésről.

Budapest, május 11. Reichenbergből táviratozzák, hogy Prade miniszter tegnap programbeszédet mondott választóinak, melyben a kiegyezésről többek közt ezeket a kijelentéseket tette:

— Bizonyos, hogy a vámszövetség helyébe kereskedelmi és vámszerződés körül és ennek fejében mi joggal követeljük meg, hogy a közös vámbevételek megszűnjenek, mert mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy vámbe-

vételeinek egy részé. Magyarországnak katonai terhek fedezésére, rendelkezésére bocsássuk. Iparosaink már most figyelmeztetnek arra, hogy 1910-ben valószínűleg megszűnik a bankközösség, amivel megrosszabbodik a magyar valuta. Hát ezzel szemben mi kijelentjük, hogy csak jó kiegyezést kötünk az osztrák gazdasági érdekek egész megvédelmével vagy semilyent.

Mexikó és Guatemala.

Washington, május 11. Az itteni mexikói követ hivatalosan arról értesítette a külügyminisztériumot, hogy a Mexikó és Guatemala között fennállott viszály békés megoldást nyert.

A berlini nagy sztrájk.

Berlin, május 11. A kizárás által sújtott munkások száma egyelőre 60,000; ha a kizárás hosszabb ideig tartana, úgy ezek száma 100,000-re fog növekedni. A kizárás oka a szociáldemokraták követelése: a nyolc órai munkaidő.

Igazságszolgáltatás.

Birói kinevezés. Az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. *Petróczy Zoltán* nagyváradai törvényszéki bírót és *Scemayer Béla* magyarországi járásbíró a király a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bíróvá, illetve járásbíróvá kinevezte.

A Hevesi ügy tárgyalása. Az a borzalmas gyilkosság, melyet április 8-án éjjel követett el *Hevesi Ákos* gazdász, még élénk emlékeztetőben van a közönségnek. A gyilkosságban a vizsgálóbíró még mindig nem fejezte be a vizsgálatot és így a júniusi esküdtzéki ciklusról le fog maradni, minek következtében csakis a szünet után kerül rá a sor.

SPORT.

Kerületi tornaverseny Temesvárott.

A nagyváradai, nagyszabasi és szegedi tanterületek középfokú iskoláinak tornaversenye f. évi május hó 25-én és 26-án fog lefolyni Temesvárott. A versenytár berendezését, szükségessé vált átalakítását a műszaki terv szerint immár foganatosítja Temesvár sz. kir. város, hogy a körülbelül 1300 tanuló, 60 kísérő tanár és a nézőközönség befogadására alkalmas legyen. A tornaverseny egyéb előkészületei is nagyban folynak, az intéző, rendező és szakbizottságok megalakultak; befejezést nyert már az egyes intézetek részéről szóló nevezés is. Az egész verseny úgy a résztvevő intézetek nagy számánál fogva, mint a verseny összeállítása révén rendkívül imponánsnak ígérkezik. Az egyes bizottságok, valamint a résztvevő intézetek neveit itt közöljük.

A tornaversenyen résztvevő intézetek a következők:

Főgimnáziumok: aradi kir. 30, békési ev. ref. 34, békéscsabai ág. ev. 45, *belényesi* gör. kath. 24, fehértemplomi áll. 45, lugosi áll. 32, makói áll. 26, nagyikindai áll. 48, *nagyváradai premontrai* 16, nagyszabasi áll. 40, pancsovai áll. 30, sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó 38, szászvárosi ev. ref. 28, szabadkai városi 30, szegedi városi 55, szegedi áll. 40, temesvári róm. kath. 100, temesvári áll. 90, ujvidéki kir. kath. 28, ujvidéki gör. kel. szerb 32, zentai községi 32, zombori áll. 32 tanulóval.

Főreáliskolák: nagyváradai áll. 34, szegedi áll. 35, temesvári áll. 95, verseci áll. 46 tanulóval.

Tanítóképzők: dévai áll. 27, temesvári áll. 114 tanulóval.

Kereskedelmi iskolák: nagybecskereki áll. 30, szegedi áll. 49 tanulóval.

Jelentkezett tehát összesen 30 intézet 1305 tanulóval, akiket mintegy 60 tanár fog kisérni.

NYILTTÉR.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zsefr ingek. Elegáns divatmellények.

Egyedüli raktár a birneves **Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.**

Chrisztóné Dus Ilona

háztartási

(főző) iskolája június 1-én

nyílik meg Rákóczi-ut 12. sz. a.

A főzést elsajátítani óhajtok korlátolt számban vétetnek fel. Ugy a tanulók, mint az abonensek előjegyzése e hó 1-én veszi kezdetét.

KÖZGAZDASÁG.

Nemzetközi sütőkiállítás.

Budapest fő- és székvárosi folyó évi május, június és július hónapokban egy nagyszabású nemzetközi sütő-, cukrász és rokonipari kiállítás színtere lesz.

A kiállítás keretében esnek: az első nemzetközi sütő-kongresszus, a magyar sütő nap, a nemzetközi cukrász-kongresszus, időszaki sütőtemény-kiállítások, összehasonlító próbasütések különféle eljárás szerint és különböző anyag-gal stb.

A kiállításon érdekelt szaktestületek a legilletékesebb helyről jött kezdeményezés alapján közös értekezletet tartottak, melynek eredményeképpen a kiállítás rendező bizottsága az Országos iparegyesület igazgatójának, Gelléri Mór kir. tanácsos elnöki igazgatósága alatt újá alakítottatott.

A kiállítás kibővített keretében tartoznak: népies előadások a magyar búzáról és lisztéről, a magyar sütőipar különlegességeinek előállításáról. Bemutatása a szakbavágó gépeknek üzembe helyezve és végül a kiállítás látogatottságának kedvezményeit által való emelése.

A kiállítás megnyitását folyó évi május hó 30-ikára halasztották és annak tartamát ennek megfelelően július hó 15-ig meghosszabbították. A megnyitáson *József főherceg* ő. cs. és kir. tisztege személyesen jelen lesz.

A kiállítás látogatói részére a magy. kir. kereskedelmi minisztérium a magy. kir. államvasutak minden állomásáról Budapestre és vissza érvényes árkedvezményt engedélyezett oly módon, hogy féláru másodosztályu jegy az első osztályban való utazásra jogosít. Az erre vonatkozó igazolványokat a kiállítás igazgatósága annak idején ki fogja szolgáltatni.

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 május 11-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar gyermekny sorsjegy-kölcsön	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	150.—
Oszták járdék ezüstben	99.50
Oszták járdék papirban	100.—
Oszták korona járdék	117.—
Oszták járdék aranyban	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	155.—
Oszták-magyar bankrészevény	17.65
Magyar hitelbank részevény	17.65
Városi villamovasut	833.—
Oszták hitelbank intézeti részevény	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	683.25
Oszták-magyar államvasuti részevény	19.08
Német birodalmi márka	117.58
London vista	241.17
Páris vista a	95.47
20 márkás arany	37.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, étlapok,
napfűtők,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

A költözködéshez szükséges szőnyegek, függönyök, garniturák, paplanok, és matracok a legnagyobb választékban kaphatók.

Ugyszintén minden más nyári cikkekben is gyönyörű újdonságok vannak.

Az árak pedig, tekintettel a nálam levő nagy forgalomra, a legolcsóbbak.

Meghívás.

A „Biharmegyei Kereskedelmi-
o Ipar- és terményhitelbank“ o

1907. évi május 16-án, délután 3 órakor Nagyváradon, saját üzleti helyiségében (N-Teleki-u. 3.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívótnak.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság indítványa:
  - a) 750 darab új részvény kibocsátása és ennek megfelelőleg a részvénytőke felemelése iránt.
  - b) a kétes követelések tartalékalapjának megszüntetése és felhasználása az alaptőke és rendes tartalékalap szaporítására.
2. Az alapszabályok módosítása.

Nagyvárad, 1907. évi április hó 24-én.

Az igazgatóság.

Azok a tisztelt részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy hónappal a nevükre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A közgyűlés napirendjének első pontjára is kiterjedő új alapszabály tervezet folyó évi május hó 10-től kezdve az intézet helyiségében megtekinthető, sőt a részvényesek kívánataira nyomtatott példányban is megküldetik.

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: Nagyvárad Szilágyi
Dezső-u. előbb (Apáca-utca) 18.

A legjobb amerikai anyagból készit

fogakat

végez minden e szakmába vágó műveletet.

Uj fényképészeti és testészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kiválmalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györfi-ház)

megnyilt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Meghívás

a nagyváradai takarékpénztár részvénytársaság
rendkívüli közgyűlésére,

mely 1907. május 12-én délelőtt 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgya:

Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése tárgyában és az ezzel kapcsolatos alapszabály módosítás

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtűntető tértvénynyel látatik el.

Nagyvárad, 1907. április 15 én.

Sal Ferenc,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozathozatalra 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmadrészét képviselik.

Meghívó.

A „biharmegyei és nagyváradai
nemzeti kaszinó egyesület“

igazgató választmánya az 1907. évi május hó 26-ik napján d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében tartandó

évi rendes közgyűlésre

az egyesületi tagokat tisztelettel meghívja.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság évi jelentése s a számvizsgáló bizottság jelentése alapján az 1907. évi költség megállapítása.
2. Esetleges indítványok.
3. Leköszönés következtében két igazgatói állásnak választás utján betöltése.
4. Az alapszabályok 19 §-a értelmében kilepő s 3 évi időtartamra újbóli választás alá eső 10 választmányi helynek választás utján betöltése.

Kelt Nagy-Várad, 1907. ápril hó 23 án.

Igazgató választmány.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobočka István hirneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főtiteltelendő papság becses figyelmét Kisfűrdő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak szintartó, erős, jó szövethől való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fűrdő utca 17. szám.

A 4°-os
magyar koronajáradék
 június hó 1-én esedékes szelvényeit már folyó hó 20-tól kezdve költségmentesen beváltja a **Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Nagy-Teleky-utca,**

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
 Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorkok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
 Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
 pótleka

egy régiónak bizonyult háziszert, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szerek bizonyult kőszvényé, csúznál és meghűléseknel, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznel, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Aranyoroszlánhoz“.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
 Mindennapi sz. tküldés.

Uj találmány!

Törvényileg védve.

A fürdőző közönség és a gyomorfájósok figyelmébe.

A kinek egészsége és élete kedves, mielőtt fürdőre menne, el ne mulassa meg-hozatni a szabadalmazott

— állítható —
gyomorvédő övemet

amely egy különleges flanel-lel bélelt ruha féle, a világon egyedül álló páratlan egészség biztosító, mert uvasításaim szerint viselve, nemcsak, hogy a meghűlést, a megbetegedést lehetetlenné teszi, de bármily régi gyomorfájásokat, gyomorgörcsöket, bélfájdalmakat, hasmenéseket, csikarásokat stb. azonnal néhány perc alatt megszüntet, ehetik bármit, folyton kitűnő étvágyat, rendes székélést biztosít, tehát valóságos **betegség üldöző** éppen azért úgy a fürdőző közönségnek, mint a gyomorfájósoknak **megfizethetetlen**, tehát nem szabad sajnálni ennek csekély árát, melyért százszorosan, esetleg életével fizetheti meg fukarságát, mert hiszen mindenki tudhat is rá példát, hogy mert ilyen védő eszköz nem létezett, gyógyulás helyett halálos hűlést kapott, **mert nincs veszedelme sebb, mint az elázott testtel a fürdőzésből az állítható gyomorvédő övem nélkül, az esetleg időközben hirtelen lehült zivataros levegőre kijönni**, egy perc alatt halálos hűlést kaphatni.

Férfi vagy női, I. szám, mely legtöb-bekre alkalmas 3 korona. II. túl nagy termetűekre 3 korona 50 fillér.

Utánzás tilos.

Egyedüli készítője, mint a szabadalom tulajdonosa:

TAKÁTS DÁNIEL

Várad-Velence, Sorompó-u. 2. A vasúti sorompó mellett.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

A ki eddig eredménytelenül játszott az osztály-sorsjátékon
A ki még egyáltalán nem kíséerte meg abban szerencsésjét
A ki tényleg f ő n y e r e m é n y h e z akar jutni
A ki pontos és előzékeny kiszolgálásban akar részesülni, az forduljon bizalommal a legnagyobb szerencsegyűjtődéhez

GAEDICKE bankházához.

Az I. osztály huzása már május hó 23. és 25-én.

Ezen huzásokhoz ajánlunk:

Egész	Fél	Negyed	Nyolczad sorjegyet
12.—	6.—	3.—	1.50 koronáért.

A pénz küldéséhez szükséges postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

GAEDICKE

bankház

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Tanuló

fizetéssel felvétetik

Kelemen Béla,

— könyv- és papirkereskedésében, —

NAGYVÁRAD Kossuth Lajos-utca.

Csodálatos olesó!**Vásárlásra ritka alkalom!**

kinálkozik mostan egy **rövid ideig** a t. vevőközönségnek

TESZLER SIMON gyapjuszövet és posztónagykereskedőnél (Zöldfa-utca 33.)

Ki célba vett **más vállalat** következtében raktárán levő összes árucikkeit mélyen leszállított árral bocsátja eladásra.

Félix-fürdő ünnepélyes megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy bérletem alatt levő **gyógyfürdő** az idényre szerződött **Balogh Gábor HIRES EGRI zenekara** közreműködésével **vasárnap**, azaz e hó **12-én**

ünnepélyesen megnyitom.

Főtörekvésem, hogy az itt **gyógyulást kereső betegek**, valamint a t. **kiránduló közönséget** minden tekintetben kielégítsem.

Jó hírnevű konyhám, valamint kizárólag termelőktől beszerzett **pincekészítéssel** a n. é. közönség meglegedését bizton ki fogom érdemelni.

A t. fürdőző, valamint a kiránduló közönség szives bizalmát tisztelettel kéri

Komzsik Alajos,

a Félix-gyógyfürdő bérelője.

Lokomobilok, gőzcséplőgépek, benzinmotorok, aratógépek, talajmivelő eszközök, teljes malomberendezések, stb. stb.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság

M. kir. állam vasutak gépgyárának vezérügynöksége B.-pest.

Benkő sorsjegye
Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT60.

Sorsjegyeink Nagyváradon kaphatók: Grósz Ignácz, ált. takarékpénzt. pénztárnoknál.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hírnévnek örvendő **CSORDÁS TESTVÉREK fűszer és csemege üzletét átvettük**, azt korszerűen, a legjobb új árukkal berendezve

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, **raktáron tartunk**

== NAPONTA FRISS TEA-VAJAT ==

Az általános fűszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kívül, még mindennemű csemege-árakat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borok pezsgők, likörök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésű ásványvizeket.

Vetemény magvakat, mindennemű gazdasági cikkeket.

A n. érdemű közönség szives támogatását kréjük, biztosítva t. vevőinket, szolid árak mellett, becsületes és figyelmes kiszolgálásról. **Telefon 249.**

XXXVI-ik magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonycélúakra fog fordítani. Ezen sorsjátéknak **11969 nyereménye 365.000 korona** összegben készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény	20.000 kor.	10 nyeremény à	1.000 kor.
1 „	10.000 „	150 „	100 „
1 „	5.000 „	300 „	50 „
5 nyeremény à	2.000 „	15 0 „	20 „
		10000 „	10 „

Húzás visszavonhatlanul 1907. június hó 28-án.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

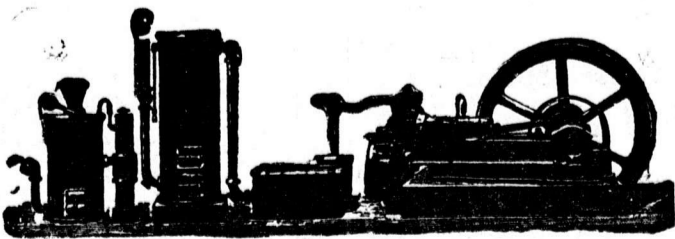
Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitűnő hírnévnek örvendő benzín lokomobiljait benzín lokomobilos cséplőszelvényeit és

szivógáz-motorait.

1-2 fillér üzem-költséggel. Elismert elsőrendű gyártmány! Szodlitömör

kivitel! Kitűnő referenciák! Kézdvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

Pénz!

Olcso tőketörlesztéses kölcsönök

10-75

évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönököt kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár bankbizományi és hitelforgalmi irodája

Nagyvárad, M sz.

Telefon szám 4 24.

KÖSZEG. Szanatórium és vizgyógyintézet

gyönyörű fekvés, nagy fenyvespark, szép sétahelyek, villamvilágítás. Priesnitz- és Kneipp-rendszer. Massage villanyozás, hízaló kúra, lég- és napfürdő, szénsavas fürdő. Forrólég-készülék. Kitűnő ellátás. Lakás, vízkúra és orvosi gyógykezelés, napi 9-12 korona.

Prospektus ingyen.

LEGRÉGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB

nyaralási vállalat

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni fővárosi mintára berendezett **Molykár elleni megóvó vállalatunkra.**

Elfogadunk nyári gondozás felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket, szőnyegetek stb. azokat saját műhelyünkben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza, kívánatra azokért házhoz küldünk; az üzlet és raktár tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel:

Zboray Gyula és Társa

szűcs üzlete, Fő-utca 7. sz.

TÖRÖK szerencsége ÖRÖK.

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **30 millió** koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a **2 legnagyobb nyereményt**, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt
a legnagyobb **400.000**

továbbá 6 a 100.000, 3 a 90.000, 3 a 80.000, 3 a 70.000
4 a 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500
koronás és egyéb nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 20-ik új magyar osztálysorsjátékban **125.000** sorsjegyre **62.500** pénznyeremény jut
és összesen **16 millió 457.000** korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000** korona.

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 2 a 90.000
2 a 80.000, 2 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 3 a 40.000, 3 a 30.000, 6 a 25.000
9 a 20.000, 13 a 15.000, 44 a 10.000 korona és még sok egyéb nyeremény.

A hét melyik napja bír Önre nézve különös jelentőséggel? Rendeljen nálunk oly sorsjegyszámot mely azon nap mellé van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese

Vasárnap 6123	Hétfő 32405	Kedd 92799	Szerda 123048
Csütörtök 6252	Péntek 37407	Szombat 93481	

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt. — 75 vagy kor. 1.50 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 kor.
1/2 » » » 3. — » » 6. — 1 » » » 6 — » 12. »

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.
Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

i. évi május hó 23-ig,

hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegyeink igen keresettek és gyorsan elfogynak.
és az **első osztály** huzása már f. é. május 23-án és 25-én lesz.

TÖRÖK A. ÉS TSA

— Sürgőnyezim: — **BANKHÁZA R.-T. BUDAPEST.** — Sürgőnyezim: —
Törökek, Budapest. Törökek, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Szervita-tér 3/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.
II. fiók: Teréz-körut 46/a. III. fiók: Múzeum-körut 11/a.

Déli Jég és Viszontbiztosító Társaság

magyarországi osztálya

BUDAPEST, Váci-utca 20. sz. az „ADRIA” Bizt. Társ.
házában.

Teljesen befizetett alaptőke . . . 3.000.000 kor.
Tartalékok . . . . . 6.918.370 »
Ezen, a cs. és kir. szab. »Adria**l** bizto-
sító társulat» védeőksége alatt meg-
alakult iársaság biztosít különféle termé-
nyeket jégkár ellen a legkedvezőbb tel-
tétélek és a legju ányosabb díjak mellett.

**Biztosítási ajánlatokat elfogad-
nak és felvilágosításokat kész-
ségesen adnak az »Adria**l** bizto-
sító-társulat» összes vezér-
fő- és kerületi ügynökei.**

Főügynökség Nagyvárad: Vermes Kornél

BIZTOS ALAP

ANDRÉNYI
NÁLMÉN UTÓDOK
SEC
SARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT. ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ
FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY
MÓDSZER.

NAGY CONDDAL SZAKSZERŰ ELKIISMERETES SAJÁT MINTA
MEGVALÓGATOTT KEZELÉS. GONDOZÁS. SZERŰ SZŐLŐBIRTOK.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

Moskovits
cipőgyár
Kossuth-utca
Helyi ipar.